

Streszczenie popularnonaukowe

Niniejszy projekt badawczy dotyczy literatury tradycji tamilskich siddharów, która do tej pory pozostawała poza głównym nurtem badań indologicznych. Termin „siddhar” oznacza m.in. „ten, który osiągnął doskonałość”, „mędrzec”, „święty mąż”. Od nazwy „siddhar” pochodzi określenie jednego z tradycyjnych systemów medycznych wywodzących się z subkontynentu indyjskiego, tj. „medycyna siddha”. Literatura medyczno-alchemiczna, stanowiąca jeden z nurtów literatury siddha, tj. literatury komponowanej przez siddharów, powstawała w okresie od ok. XV- XIX w. Teksty siddharów charakteryzują się specyficznym, celowo enigmatycznym językiem obfitującym w metafory i symbole, a także formy kolokwialne oraz zawile słownictwo techniczne.

Jednym z głównych celów badań służących przygotowaniu pracy doktorskiej autorki niniejszego projektu jest przygotowanie dogłębnego studium jednego z najbardziej semantycznie skomplikowanych, a zarazem oryginalnych i fascynujących tekstów tamilskiej literatury medyczno-alchemicznej zatytułowanego „Wajtja Kalladam”, tzn. „Poemat medycyny”. Tekst przypisuje się autorowi o imieniu Jakobu, jednemu z czołowych przedstawicieli tamilskich siddharów zaliczanych do nurtu medyczno-alchemicznego tradycji, który prawdopodobnie żył między XVII a XVIII w. Dysertacja zawierać będzie także filologiczny przekład fragmentów tekstu z języka tamilskiego na polski, wraz z objaśniającym komentarzem. Szczegółowej analizie poddany zostanie język poszczególnych części dzieła, celowo niejednoznaczny i niezrozumiały dla niewtajemniczonego odbiorcy. Postawione zostanie pytanie o to, co warunkuje użycie odmiennych strategii ukrywania znaczeń w poszczególnych rozdziałach utworu, poświęconych odpowiednio medycynie, alchemii i jodze. Weryfikacji poddana zostanie hipoteza badawcza zakładająca, iż medycyna należąca początkowo do domeny lokalnej wiedzy ludowej wpleciona została w system nauk o wyzwoleniu z cyklu narodzin i śmierci związanych z praktykami jogicznymi o pan-indyjskim wymiarze. Dzieło „Poemat medycyny” pełniłoby w takim wypadku funkcję integrującą, dzięki któremu lokalna tradycja medyczna prezentowana jest jako integralny element systemu wiedzy wyzwalającej, związanego z najwyższymi dążeniami człowieka.

Jeszcze innym celem badań będzie przygotowanie wnikliwego studium dotyczącego kontekstu kulturowego dzieła, czyli uniwersum tamilskiej tradycji medyczno-alchemicznej na podstawie analizy filologicznej wybranych reprezentatywnych tekstów medyczno-alchemicznych literatury siddha. Weryfikacji poddana zostanie kolejna hipoteza badawcza, według której odzwierciedlone w literaturze siddha przenikanie się poszczególnych dziedzin tradycyjnego systemu wiedzy, odnoszących się do ciała człowieka (medycyna), nieożywionych substancji materialnych (alchemia) oraz sfery duchowej (joga), wskazywać może na specyficzne dla tradycji siddha postrzeganie świata jako systemu współdziałających elementów, w którym zaciera się wyraźne rozgraniczenie pomiędzy sferą materialną i niematerialną oraz ożywiona i nieożywiona. W dysertacji podjęta zostanie również próba określenia specyfiki tamilskiej literatury i tradycji medycznej, także w opozycji do sanskryckiej literatury i tradycji medycznej pan-indyjskiego systemu medycznego ajurwedy. W tym kontekście postawione zostanie pytanie o to, czy i w jaki sposób elementy medycyny ajurwedyjskiej zintegrowane zostały w systemie medycyny siddha, a także w jaki sposób znajduje to swoje odzwierciedlenie w tekstach siddha. Przeanalizowany zostanie możliwy wpływ naturalnego środowiska na specyfikę tamilskiego systemu medyczno-alchemicznego opisanego w literaturze siddha.

Oczekuje się, iż dysertacja przygotowywana przez autorkę projektu przyczyni się do wypełnienia luki w dotychczasowych badaniach indologicznych, w których tamilska literatura medyczno-alchemiczna pozostawała poza głównym nurtem zainteresowań naukowych. Studia nad tamilską literaturą medyczno-alchemiczną mogą rzucić nowe światło na wciąż niedostatecznie poznaną historię tamilskiej literatury i tradycji siddha, a także stanowić wkład w dziedzinę nauk społecznych.

Badania służące ukończeniu dysertacji skupiać się będą przede wszystkim na wnikliwej analizie filologicznej wybranych fragmentów tekstów siddha. Podjęta zostanie próba przeprowadzenia analizy filologicznej tekstów w nawiązaniu do kulturowej teorii literatury zakładającej transdyscyplinarne badania nad tekstami, a także do ekologii kulturowej literatury.